

Oznaka poročila: ARRS-RPROJ-ZP-2014/42

ZAKLJUČNO POROČILO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	Z5-4025
Naslov projekta	Tehnično okrepljeno nadzorovanje in boj zoper kriminaliteto: Etični, pravni in kriminološki vidiki porajajočih se detekcijskih in nadzornih tehnologij
Vodja projekta	26029 Aleš Završnik
Tip projekta	Z Podoktorski projekt
Obseg raziskovalnih ur	3400
Cenovni razred	A
Trajanje projekta	07.2011 - 06.2013
Nosilna raziskovalna organizacija	504 Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	5 DRUŽBOSLOVJE 5.07 Kriminologija in socialno delo
Družbeno-ekonomski cilj	13.05 Družbene vede - RiR financiran iz drugih virov (ne iz SUF)
Raziskovalno področje po šifrantu FOS	5 Družbene vede 5.09 Druge družbene vede

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

2. Povzetek raziskovalnega projekta¹

SLO

Tehnične oblike nadzora, ki jih je omogočil razvoj mikroelektronike, podatkovnih zbirk in računalniških mrež, povečujejo nadzor našega vsakodnevnega življenja. Zabeležena je naša komunikacija, fizično gibanje in delovanje telesa: elektronske komunikacije so nadzorovane z obvezno hrambo prometnih podatkov v javnih telekomunikacijskih omrežjih, fizično gibanje v obliki video nadzora javnega prostora, delovanje telesa se nadzoruje z napravami, kot so naprave za letališko varnostno preslikovanje. Informacijske nadzorstvene tehnične rešitve so v specifičnem kulturnem in vrednostnem okolju zahodnih družb postale razumljene kot tiste, ki naj rešijo

družbene probleme, zlasti problem kriminalitete in posebej terorizma.

Vsem domenam nadzora je skupen postopek pretvorbe objektov nadzora v digitalni jezik. To omogoča neprimerljivo večje možnosti učinkovitega zbiranja osebnih podatkov, njihovega povezovanja in obdelovanja, kar vpliva na temeljne človekove pravice, zlasti načelo enakosti in zasebnosti, in temeljna načela ureditve zahodnih družb. Domnevno nevtralnno nadzorstveno tehnologijo je zato potrebno analizirati in oceniti z vidika etike, temeljnih človekovih pravic, prava in kriminologije. Tehnologija je politika z drugimi sredstvi in nikoli ne vstopa v vrednostno nevtralen družbeni prostor. V kulturno civilizacijskemu prostoru, za katerega je značilna dejanska neenakost v družbeni moči in neenakomerna porazdelitev družbenega bogastva, učinkuje kot sredstvo poglobljanja neenakosti, vpliva na družbeno pravičnosti in kohezivnost.

Novi koncepti in teorije sodobnih nadzorstvenih študij se nanašajo na anglo-ameriško kulturno okolje. Cilj projekta je bil zapolniti to vrzel in nadgraditi obstoječe študije nadzorovanja s spoznanji iz držav srednje in vzhodne Evrope. Nadzorstvene domene, ki so bile analizirane, primerjane in kritično ovrednotene, so bile: (1) domena nadzorovanja prometa, primarno cestnega sveta, zlasti videonadzor; (2) domena digitalnega nadzora, kjer je bila opravljena analiza izmenjave podatkov med različnimi organi zagotavljanja varnosti v družbi in nevarnega izginjanje funkcionalnih, operativnih in institucionalnih meja med njimi z vidika kazenskih procesnih kvantel; (3) domena nadzora potrošnikov, posebej zbiranja osebnih podatkov v programih »zvestih kupcev« največjih slovenskih trgovskih verig; (4) domena nadzora državnih meja, posebej sistema SIS II in agencije Frontex; (5) uporaba brezpilotnih letalnikov in sistemov; (6) domena policijskega nadzora, posebej pridobivanje prometnih in lokacijskih podatkov z novimi napravami (npr. IMSI-lovilec) in oddaljeno digitalno preiskovanje; (7) upor nadzoru in (8) odnos javnosti do zasebnosti.

Cilj projekta je bil raziskati izbrane razsežnosti nadzorstvene družbe v državah srednje in vzhodne Evrope in podati predloge za regulacijo nadzora, ki bo zagotovila ravnovesje med temeljnimi človekovimi pravicami, kar naj na dolgi rok zmanjša negativne učinke porajajočih se novih nadzorstvenih tehnologij.

ANG

Technical forms of surveillance, enabled by developments in microelectronics, databases and computer networks, have increased the surveillance of our daily life. Our communications, movements and even the functioning of our bodies are constantly recorded: communications in public telecommunication networks are tracked by mandatory data retention legislation, physical movement is monitored by video in public places, while bodily functions may be screened by devices such as security body-scanners. In many Western societies, technology-enhanced surveillance has become perceived as a means of solving social problems, particularly those of crime and terrorism.

Technically enhanced surveillance is "digitalised". This allows agencies to accumulate, preserve and organise data much more efficiently, creating sensitive personal data databases and using tools such as "data mining" to combine and cross-reference information from formerly separate sources. The impact on fundamental liberties, especially equality and privacy, and on basic principles of democratic liberal societies, has consequently been profound. New surveillance technologies purport to be neutral, but it is necessary to analyse them from ethical, legal, human rights and criminological perspectives. By protecting environments characterised by social, political and economic inequalities it can reinforce the conditions already at work there, to the detriment of social equality, justice and social cohesion.

Contemporary surveillance studies remain culturally biased to an Anglo-American milieu and that of "older" EU member states, despite considerable conceptual innovation. The research project attempted to fill this gap and supplemented existing surveillance studies with insights from East and Central European countries. It thus identified, analysed and evaluated technically enhanced surveillance practices in the following surveillance domains: (1) the traffic surveillance, especially video surveillance on roads; (2) the public telecommunications surveillance, with a focus on personal data exchange between different security actors; (3) the consumer surveillance executed with loyalty programmes; (4) the border surveillance, with a focus on powers of the European agency Frontex and new Schengen Information System II; (5) the police surveillance, with a focus on new police powers for gathering traffic and location data and remote digital investigation powers. The project also focused (6) on unmanned aerial systems and (7) initiatives aimed at countering surveillance. Finally, the project measured citizens' perception of surveillance systems.

The final aim of the research project was to enable crime policy decision makers and the surveillance industry to balance human rights and civil liberty issues alongside purely

technological concerns when designing and applying surveillance systems. The overall objective was to minimise the negative consequences of emerging surveillance technologies.

3. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu²

V raziskovalnem projektu smo preverjali tezo, da so tehnične oblike nadzora, ki jih je omogočil razvoj mikroelektronike, podatkovnih zbirk in računalniških mrež, povečale nadzor našega vsakodnevnega življenja. To smo preverjali v izbranih nadzorstvenih domenah v izbranih državah centralne in vzhodne Evrope z vidika etike, človekovih pravic, prava in kriminologije. Cilj je bil bolje razumeti posledice in učinke tehnološko okrepljenega nadzora, ter prispevati k bolj osveščenim družbenim odločitvam pri oblikovanju novih tehnologij in njihovi družbeni uporabi.

Pridobitev in kritična analize domače in svetovne literature in raziskav v prvi fazi je obsegala pregled in analizo tehničnih raziskav in raziskav o etičnih, pravnih in drugih družbenih učinkih nadzora. Ugotovitve so omogočile oblikovanje podrobnejše zasnove raziskave in identifikacijo sorodnih raziskovalnih projektov v Evropi, da smo omogočili **vpetost projekta v mednarodni prostor**. Sodelovanje je potekalo z raziskovalci z evropske mreže COST (European Cooperation in Science and Technology) Akcije »Living in Surveillance Societies« (LISS) (Završnik član Upravnega odbora akcije in član 4. delovne skupine, URL: <http://www.liss-cost.eu/>), z raziskovalci pri evropskega projekta »Scalable Measures for Automated Recognition Technologies« (SMART, FP7) in projekta »Rules, Expectations & Security through Privacy-Enhanced Convenient Technologies« (RESPECT, FP7), vodja obeh Univerza v Groningenu, stiki pa vzpostavljeni s partnerji na Pravni fakulteti Masarykove Univerze v Brnu, na Pravni fakulteti Univerze v Oslu in Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani.

Posebej intenzivno je sodelovanje potekalo v **COST Akciji LiSS**, glavni akademski rezultat je izvini znanstveni članek objavljen v Journal of contemporary European research (COBISS.SI-ID 1626702) in skupna prijava na »Security call« v okviru Okvirnega programa 7.

S Pravno fakulteto Univerze v Oslu je sodelovanje potekalo v prvem polletju 2012, ko je Završnik gostoval na Oddelku za kriminologijo in sociologijo prava kot **Yggdrasil fellow Norveškega raziskovalnega sveta**. To je omogočilo poglobiti primerjalno proučevanje varstva osebnih podatkov in vzpostaviti tesnejše stike z raziskovalci iz Raziskovalnega centra za računalnike in pravo in omenjenim Oddelkom. Rezultat je bila priprava predloga monografije o nadzoru v srednji in vzhodni Evropi za založbo Ashgate, ki je prestala recenzije in zanjo podpisan Publishing Agreement.

Rezultat sodelovanja s **Pravno fakulteto Univerze v Brnu** je so-organizacija **letnih konferenc Cyberspace** v Brnu. Završnik sem zasnoval novo sekcijo o digitalnem nadzoru, sledila je vsakoletna recenzija prispevkov, vodenje sekcije itn. (več o konferencah na URL: <http://cyberspace.muni.cz/>). Rezultat sodelovanja s **Fakulteto za elektrotehniko Univerze v Ljubljani** je bilo sodelovanje na delavnici »Privacy Enabled Surveillance?« projekta RESPECT v vlogi moderatorja panela (3.7.2013 v Ljubljani, URL: <http://luks.fe.uni-lj.si/respect/programme.html>). Do sofinanciranja stroškov zaključne konference »Spy in the Sky« s strani projekta RESPECT ni prišlo, izpad smo nadomestili s pomočjo evropske agencije Eurocontrol.

Raziskava je bila osredotočena na izbrane domene nadzorovanja, ozek in poglobljen fokus je omogočil doseči evropsko relevantnost projekta. Poglobili smo raziskovanje policijskega nadzora, video nadzora, brezpilotnikov in potrošniškega nadzora in kibernetkega nadzora.

Osredotočanju na brezpilotne sisteme v zaključni **mednarodni znanstveni konferenci »Spy in the Sky: Regulatory Issues of Drones and Unmanned Aerial Systems«**, 23.-24. maja 2013 na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani je botrovala odločitev EU Komisije, da EU integrira brezpilotna letala v civilni zračni prostor, in ogorčenje svetovne javnosti zaradi intenzivirane ameriške uporabe brezpilotnikov v vojne namene, kar je sprožilo vprašanja pravnosti pobojev, etičnih dilem pri uporabi avtomatizirane tehnologije in posegov v zasebnost nasploh. Ker v svetu še ni bilo znanstvene konference o pravnih implikacijah brezpilotnih sistemov in je tematika večplastno pravno zanimiva, smo z organizacijo konference dosegli svetovno prepoznavnost. Na 4 panelih in 3 plenarnih predavanjih je v dveh dneh nastopilo 10 tujih in 7 domačih predavateljev. Povezali smo se z domačim proizvajalci brezpilotnikov C-Astral, Fakulteto za pomorstvo in promet in Pravno fakulteto Univerze v Ljubljani, Informacijskim pooblaščencom in Policijo, v tujini pa z Eurocontrol in vodilnimi raziskovalnimi organizacijami na tem področju, npr. Institutom za letalsko in vesoljsko pravo Univerze v Leidnu. Povzetki so prosto dostopni na spletni strani RO (URL:

<http://www.inst-krim.si/index.php?id=193>), izbrani prispevki pa bodo objavljeni v **monografiji »Drones and Unmanned Aerial Systems: Legal and Social Implications for Security and Surveillance«** (ur. A. Završnik, podpisana je pogodba z mednarodno založbo Springer, izdaja konec l. 2014). Konferenca je imela močan odmev v domači splošni javnosti (npr. v osrednji informativni oddajo na RTV Slo 1), omogočila je povezavo domačih in tujih raziskovalcev, ter raziskovalcev s predstavniki regulatorjev (npr. Informacijski pooblaščenec, Policija). Finančno pomoč je zagotovila Evropska agencija za varnost letalskega prometa oz. Eurocontrol.

Raziskovanje video nadzora v Sloveniji se je odrazila v novem sodelovanju v **COST Akciji TU1203 »Crime Prevention through Urban Design and Planning«** (URL: http://www.cost.eu/domains_actions/tud/Actions/TU1203; Završnik član Upravnega Odbora). Raziskovalno delo je potekalo tako, da smo pridobili podatke o izvajalci videonadzora v Sloveniji (približno 1700), modalitete videonadzora pa smo raziskali z anketiranjem izvajalcev in kvalitativni intervjuji z največjimi upravljavci tovrstnih podatkov. Poročilo o video nadzoru v Sloveniji je vključeno v poročilo COST Akcije o videonadzoru v Evropi, kar je prva analiza video nadzora v Sloveniji. Predelano poročilo bo objavljeno v Reviji za kriminalistiko in kriminologijo. Osnutek raziskave iz domene cestnega nadzora z raziskovalci iz COST akcije LiSS ni zaživel, ker se je Akcija iztekla, zato je bila namesto tega izvedena študija o video nadzoru v Sloveniji.

Rezultat domene **policijskega nadzora** so strokovni in poljudni članki v Pravni praksi, sodelovanje pri odzivu na novelo ZKP-M, prav tako rezultati domene **digitalnega nadzora**, ki se je nadaljevalo po razkritjih Edvarda Snowdena o dejavnosti ameriške obveščevalne agencije NSA. O tem pričajo strokovni in poljudni članki v Pravni praksi (skupno 16) in strokovno mnenje o noveli Zakona o kazenskem postopku (ZKP-M z dec. 2013).

Merjenje javnega mnenja o odnosu do zasebnosti je bilo izvedeno po identifikaciji in analizi primerljivih merjenj v Evropi. Merjenje odnosa splošne javnosti do zasebnosti je potekalo preko on-line anketiranja, merjenje mnenja **strokovne javnosti** pa preko osebnih intervjujev z izvajalci v izbranih domenah nadzora, osredotočili smo se na največje izvajalce video nadzora in nadzora na cestah, npr. Ministrstvo za pravosodje za sodišča, trgovske verige za potrošniški nadzor, Javnim podjetjem Ljubljanska parkirišča in tržnice, DARS.

Največ napora je bilo usmerjenega v pridobivanje respondentov in statistične obdelave podatkov iz on-line anketiranja **splošne javnosti**. Anketa je obsegala odnos do varnosti osebnih podatkov in do izbranih nadzornih tehnologij, ter del, ki nadaljuje longitudinalno študijo kibernetских viktimizacij in kibernetске samoprijavitvene študije, ki sem jo Završnik raziskoval v preteklosti in s katero želim doseči meritve, ki gredo preko 2-letnih možnosti financiranja. Anketa je dostopna je na URL: <https://docs.google.com/spreadsheet/viewform?fromEmail=true&formkey=dG45MGxXN2NNOE9teFJ2eXhMNmJtb1E6MQ>.

Opravljen je bila **statistična analiza** pridobljenih podatkov z SPSS (n=805). Glede na teorijo o »digitalnih domorodcih«, katerih odnos do zasebnosti naj bi bil bistveno drugačen, je bil poseben poudarek na anketiranju šolajoče se mladine in študentske populacije. V ta namen smo izvajali anketiranje po srednji šolah v različnih slovenskih regijah. **Rezultati** so na voljo v knjižnici Inštituta za kriminologijo (730 stran, 3 izvodi), predstavljeni so bili na VI. Konferenci kazenskega prava in kriminologije 2013 (COBISS.SI-ID 1680718), del rezultatov bo objavljen v obliki izvirnega znanstvenega članka v Reviji za kriminalistiko in kriminologijo.

Med najpomembnejšimi akademskimi rezultati projekta so:

(1) **izvirni znanstveni članek** »Blurring the line between law enforcement and intelligence: Sharpening the gaze of surveillance?«, Journal of Contemporary European Research (COBISS.SI ID 1626702). Članek vključuje študijo sodnih odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice in Ustavnega sodišča RS o ureditvi kazenskega postopka, ki naj omogoči uresničevanje pravic obrambe kljub izmenjavi podatkov med obveščevalnimi službami in organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj (preprečevanje t. i. »pranja informacij«).

(2) **souredništvo in soavtorstvo monografije** »Crime and Transition in Central and Eastern Europe« (Springer, 2012, COBISS.SI ID 1558606). V poglavju z naslovom »Transformations of Surveillance: from National Security to Private Security Industry« so predstavljene najpomembnejše družbene transformacije v post-socialistični tranziciji, ki so vplivale na družbeni nadzor, in analizirani so podatki o privatizaciji družbenega nadzora. Kot so-vodja mreže raziskovalcev soavtorjev te knjige iz srednje in vzhodne Evrope, sem Završnik uspel na javnem

razpisu za sofinanciranje znanstvenih sestankov pri ARRS. Mreža se je *sestala* na Pravni fakulteti v Ljubljani 7.–8. julija 2011. Organiziral pa sem še *panel* na 11. Mednarodni znanstveni konferenci Evropskega združenja za kriminologijo, 21.–24. septembra 2011 v Vilna, Litva (COBISS.SI-ID 1507662).

(3) **Monografija** »Surveillance in Central and Eastern Europe: From Dictatorship of the Communist Party to Dictate of the Free Market« bo izdana pri založbi Ashgate v letu 2014 po sporazumu o objavi za 85.000 besed za izdajo v digitalni in fizični obliki. Postopek objave vključno z recenzijskim postopkom je daljši od pričakovanega obsega 2 letnega projekta, katerega rezultati so bili vidni v drugem letu izvedbe. Uredniki pri založbi Ashgate so zelo zainteresirani za objavo, predstavitev knjige je bila izvedena na konferenci Evropskega združenja za kriminologijo (ESC) v Budimpešti (referat »Surveillance under the rule of law and the rule of financial markets«, 4.-7. sept. 2013 (COBISS.SI-ID 1655118) kot **vabljen plenarno predavanje** (penalist v skupini 11 plenarnih govorcev na 3-dnevni konferenci z več kot 1000 udeleženci).

(4) Objavljeni **strokovni in poljudni članki** (17, od tega 5 strokovnih in 12 poljudnih).

(5) Znanstveni prispevki na **znanstvenih in strokovnih konferencah** (11, od tega 5 na mednarodnih znanstvenih konferencah v tujini).

(6) Prenos ugotovitev v študijske programe preko predavanj na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru, preko mentorstev pri diplomah in članstva v komisijah za zagovor diplomskih, magistrskih in doktorskih nalog.

Med **neakademski rezultati** so **fotografski natečaj** za študente (fotografije razstavljene in nagrada za najboljšo fotografijo podeljena na zaključni konferenci). Diseminacija **raziskovalnih notic** na spletni strani in Facebook strani RO (objavljenih več kot 100 notic, ki so zbrane v posebni brošuri). Diseminacija je potekala preko občil javnega obveščanja (4 od tega 2 radijska ali TV dogodka na RA Slovenija). Med civilno družbeni angažma sodi tudi podpis pobude »Akademiki proti masovnemu nadzoru« (URL: <http://www.academicsagainstsurveillance.net/>) in »The 2014 Vienna Declaration on Freedom of Information and Expression« (URL: https://secure.avaaz.org/en/petition/The_2014_Vienna_Declaration_on_Freedom_of_Information_and_Expression_Petition/?taPEIhb).

4. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem projektu in zastavljenih raziskovalnih ciljev³

1. Analiza literature in raziskav je zagotovila identificiranje sorodnih raziskovalnih skupin in **vpetost v evropski raziskovalni prostor** (npr. preko COST Akcije IS0807 LiSS, Yggdrasil programa Norveškega raziskovalnega sveta).

2. **Merjenje javnega mnenja**: statistična analiza podatkov iz anketiranja splošne javnosti je na razpolago v knjižnici RO (800 strani), intervjuji s strokovno javnostjo so opravljeni z izvajalci video nadzora v Sloveniji, rezultati vključeni v poročilo COST Akcije TU1203 v 2014.

3.-6. **Analizirane nadzorstvene domene** so bile številnejše od predvidenih: (1) rezultat raziskovanja *nadzora prometa* je sodelovanje v COST Akciji TU1203 in članki (COBISS.SI-ID 1601614, 12013137, 11329617); (2) rezultat iz *domene nadzora javnih telekomunikacijskih omrežij* so izvorni znan. članek (COBISS 1626702) in več strokovnih člankov (COBISS 13448529, 13519953, 13600593, 13173073, 3746760, 12681809); (3) *domena nadzora potrošnikov*: strok. članka (COBISS 1637966 in 1517646); (4) *nadzor meja* (13479505). Dodatno raziskani: (5) *brezpilotni sistemi* (organizacija konference, strokovni članki COBISS 3714760, 12262993, 1634638); (6) *upor nadzoru* (COBISS 12227153, 1571662, 11752017, prispevek na konf. 1599566); (7) *policijski nadzor* (strokovni članek 1623374, prispevek na konf. 1621582); (8) *splošno o nadzoru* 7 referatov.

7. **Akademski rezultati**: *izvirni znanstveni članek* objavljen v Journal of Contemporary European Research, soavtorstvo in souredništvo *monografije* »Crime and Transition in Central and Eastern Europe« (Springer 2012). Predvideni 3 referati na mednarodnih znanstvenih konferencah, realiziranih 5 v tujini (skupno 11). *Strokovni znanstveni članki* predvideni 3, objavljenih 5 strokovnih in 11 poljudnih. *Mednarodna znanstvena konferenca* »Spy in the Sky« izvedena. Izdelava *monografije* »Surveillance in Central and Eastern Europe: From Dictatorship of the Communist Party to dictate of the Free Market« (Ashgate 2014) o nadzoru v srednji in vzhodni Evropi v osnutku v angleškem jeziku, v skladu s pogodbo izzide v 2014. *Smernice za regulacijo* je

nadomestila priprava *nove monografije* »Drones and Unmanned Aerial Systems« (ur. Završnik, Springer 2014, podpisana pogodba) in strokovno delo (npr. mnenje o ZKP-M, delo v strokovnih skupinah pri MNZ, MP in v Svetu Centra za varnejši internet).

Prenos znanja potekal na Pravni fakulteti in Fakulteti za družbene vede UL, Fakulteti za varnostne vede UM in na Pravni fakulteti Univerze v Oslu. Prenos tudi preko **recenzentskega dela** (npr. za revijo *Crime Law and Social Change*, *Digital Evidence and Electronic Signature Law Review*, Springer) in oblikovanja in vodenja sekcij na znanstvenih dogodkih doma in v tujini.

8. Diseminacija in neakademski rezultati: objava več kot 100otic na spletni strani RO, študentski fotografski natečaj »Vohun na nebu«, intervjuji za medije (4).

Projekt je na ta način prispeval k cilju zmanjšati negativne učinke nadzornih tehnologij in nadgradil obstoječe študije nadzora.

5. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁴

Sprememb programa raziskovalnega projekta ali sestave projektne skupine ni bilo.

6. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁵

Znanstveni dosežek															
1.	<table border="1"> <tr> <td>COBISS ID</td> <td>1558606</td> <td>Vir: COBISS.SI</td> </tr> <tr> <td>Naslov</td> <td><i>SLO</i> Kriminaliteta in tranzicija v srednji in vzhodni Evropi</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td><i>ANG</i> Crime and transition in Central and Eastern Europe</td> <td></td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Opis</td> <td><i>SLO</i></td> <td>Knjiga, katere sourednik in avtor poglavja je Aleš Završnik (v souredništvu z Alenko Šelih), analizira spremembe v kriminaliteti in nadzorstvenih strategijah v Srednji in vzhodni Evropi po obsežnih političnih, družbenih, ekonomskih in pravnih spremembah v zadnjih dveh desetletjih. Obravnava politično ozadje teh sprememb in ocenjuje njihove dolgoročne družbene učinke. Avtorji iz Slovenije, Madžarske, Hrvaške, Srbije, Češke, Poljske in Bosne in Hercegovine razpravljajo o politizaciji kriminalitete, paradokse povezane z zagotavljanjem človekovih pravic in primerjalne in individualne posebnosti držav v kriminalitetni politiki. Knjiga predstavi kriminalitetne trende teh tranzicijskih držav, povezanost politike, medijev in percepcije kriminalitete v družbi, spremembe v smeri tehnično okrepljenega družbenega nadzora, kaznovalno politiko, trende na področju ekonomske in organizirane kriminalitete, trgovanja z ljudmi in mladoletniške odklonskosti, ter nove poglede na korupcijo v regiji. Na ta način knjiga predstavi pripoved o t. i. "Drugi Evropi", kjer je pripoved o svobodi in človekovih pravicah, ki je bila osrednja legitimacija kritike starega socialističnega režima, spodkopana z idejami iz samega "zahodnega" sveta. Pokaže, kako je "velika tranzicija", ki so jo pospeševali tuji eksperti in svetovalci in bolj ali manj sprejemali tudi ljudje lačnih sprememb, privedla do bolj in ne manj represivnih kaznovalnih politik. Knjiga na ta način spodbuja ponoven premislek o bolj temeljni dilemi, o razliki med demokracijo in totalitarizmom.</td> </tr> <tr> <td></td> <td>The book co-edited and co-authored by Aleš Završnik (co-editor Alenka Šelih), analyses changes in criminal activities and crime control strategies in Central and Eastern Europe after the full-scale political, social, economic and legal changes over the past two decades. It explains the political background underlying these developments, and assesses their long-term social impact. Experts from Slovenia, Hungary, Croatia, Serbia, the Czech Republic, Poland, Bosnia and Herzegovina discuss the politicization of crime, the on-going paradoxes regarding civil liberties, and the future of crime policy in comparative and country-specific terms. The book features trends of crime in transitional countries; politics, the media, and public</td> </tr> </table>	COBISS ID	1558606	Vir: COBISS.SI	Naslov	<i>SLO</i> Kriminaliteta in tranzicija v srednji in vzhodni Evropi			<i>ANG</i> Crime and transition in Central and Eastern Europe		Opis	<i>SLO</i>	Knjiga, katere sourednik in avtor poglavja je Aleš Završnik (v souredništvu z Alenko Šelih), analizira spremembe v kriminaliteti in nadzorstvenih strategijah v Srednji in vzhodni Evropi po obsežnih političnih, družbenih, ekonomskih in pravnih spremembah v zadnjih dveh desetletjih. Obravnava politično ozadje teh sprememb in ocenjuje njihove dolgoročne družbene učinke. Avtorji iz Slovenije, Madžarske, Hrvaške, Srbije, Češke, Poljske in Bosne in Hercegovine razpravljajo o politizaciji kriminalitete, paradokse povezane z zagotavljanjem človekovih pravic in primerjalne in individualne posebnosti držav v kriminalitetni politiki. Knjiga predstavi kriminalitetne trende teh tranzicijskih držav, povezanost politike, medijev in percepcije kriminalitete v družbi, spremembe v smeri tehnično okrepljenega družbenega nadzora, kaznovalno politiko, trende na področju ekonomske in organizirane kriminalitete, trgovanja z ljudmi in mladoletniške odklonskosti, ter nove poglede na korupcijo v regiji. Na ta način knjiga predstavi pripoved o t. i. "Drugi Evropi", kjer je pripoved o svobodi in človekovih pravicah, ki je bila osrednja legitimacija kritike starega socialističnega režima, spodkopana z idejami iz samega "zahodnega" sveta. Pokaže, kako je "velika tranzicija", ki so jo pospeševali tuji eksperti in svetovalci in bolj ali manj sprejemali tudi ljudje lačnih sprememb, privedla do bolj in ne manj represivnih kaznovalnih politik. Knjiga na ta način spodbuja ponoven premislek o bolj temeljni dilemi, o razliki med demokracijo in totalitarizmom.		The book co-edited and co-authored by Aleš Završnik (co-editor Alenka Šelih), analyses changes in criminal activities and crime control strategies in Central and Eastern Europe after the full-scale political, social, economic and legal changes over the past two decades. It explains the political background underlying these developments, and assesses their long-term social impact. Experts from Slovenia, Hungary, Croatia, Serbia, the Czech Republic, Poland, Bosnia and Herzegovina discuss the politicization of crime, the on-going paradoxes regarding civil liberties, and the future of crime policy in comparative and country-specific terms. The book features trends of crime in transitional countries; politics, the media, and public
COBISS ID	1558606	Vir: COBISS.SI													
Naslov	<i>SLO</i> Kriminaliteta in tranzicija v srednji in vzhodni Evropi														
	<i>ANG</i> Crime and transition in Central and Eastern Europe														
Opis	<i>SLO</i>	Knjiga, katere sourednik in avtor poglavja je Aleš Završnik (v souredništvu z Alenko Šelih), analizira spremembe v kriminaliteti in nadzorstvenih strategijah v Srednji in vzhodni Evropi po obsežnih političnih, družbenih, ekonomskih in pravnih spremembah v zadnjih dveh desetletjih. Obravnava politično ozadje teh sprememb in ocenjuje njihove dolgoročne družbene učinke. Avtorji iz Slovenije, Madžarske, Hrvaške, Srbije, Češke, Poljske in Bosne in Hercegovine razpravljajo o politizaciji kriminalitete, paradokse povezane z zagotavljanjem človekovih pravic in primerjalne in individualne posebnosti držav v kriminalitetni politiki. Knjiga predstavi kriminalitetne trende teh tranzicijskih držav, povezanost politike, medijev in percepcije kriminalitete v družbi, spremembe v smeri tehnično okrepljenega družbenega nadzora, kaznovalno politiko, trende na področju ekonomske in organizirane kriminalitete, trgovanja z ljudmi in mladoletniške odklonskosti, ter nove poglede na korupcijo v regiji. Na ta način knjiga predstavi pripoved o t. i. "Drugi Evropi", kjer je pripoved o svobodi in človekovih pravicah, ki je bila osrednja legitimacija kritike starega socialističnega režima, spodkopana z idejami iz samega "zahodnega" sveta. Pokaže, kako je "velika tranzicija", ki so jo pospeševali tuji eksperti in svetovalci in bolj ali manj sprejemali tudi ljudje lačnih sprememb, privedla do bolj in ne manj represivnih kaznovalnih politik. Knjiga na ta način spodbuja ponoven premislek o bolj temeljni dilemi, o razliki med demokracijo in totalitarizmom.													
		The book co-edited and co-authored by Aleš Završnik (co-editor Alenka Šelih), analyses changes in criminal activities and crime control strategies in Central and Eastern Europe after the full-scale political, social, economic and legal changes over the past two decades. It explains the political background underlying these developments, and assesses their long-term social impact. Experts from Slovenia, Hungary, Croatia, Serbia, the Czech Republic, Poland, Bosnia and Herzegovina discuss the politicization of crime, the on-going paradoxes regarding civil liberties, and the future of crime policy in comparative and country-specific terms. The book features trends of crime in transitional countries; politics, the media, and public													

		perception of crime; surveillance; penal policy and political change; emerging trends including economic and organized crime, human trafficking and juvenile delinquency; and new perspectives on corruption in the region. It tells a story of the so called 'other Europe' where the narratives of freedom and human rights – the corner stones of the critique of the old socialist regimes – are being subverted by the ideas imported from the West itself. It shows how the 'great transition' – ushered in by foreign experts and advisers, and more or less eagerly welcomed by the people hungry for change – has brought in more, rather than less repressive penal policies. The book encourages readers to rethink a more fundamental issue, namely, the difference between democracy and totalitarianism.
	ANG	
	Objavljeno v	Springer; 2012; XXVI, 282 str.; A": 1;A': 1; Avtorji / Authors: Šelih Alenka, Završnik Aleš, Gorkič Primož, Kanduč Zoran
	Tipologija	2.01 Znanstvena monografija
2.	COBISS ID	1626702 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Izginjanje meja med organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj in obveščevalno dejavnostjo: ostrenje nadzorstvenega pogleda?
		ANG Blurring the line between law enforcement and intelligence: Sharpening the gaze of surveillance?
	Opis	SLO Organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj v vedno večji meri sodelujejo z obveščevalnimi službami in njihovo delo v vedno večji meri temelji na informacijah zbranih s strani teh služb. Vendar obveščevalne agencije delujejo v bolj ohlapnem pravnem okviru ali pod manjšim nadzorom kot organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj. Institucionalne in funkcionalne meje med tema dvema oblikama organizacij in dejavnosti sicer niso nikoli bile takšne, da bi bila izmenjava informacij povsem nemogoča, vendarle pa razvojne težnje, ki so identificirane v članku, prikazuje premik v povsem nasprotno stran, ki lahko ogrozi temeljne človekove pravice. Nastale so nove skupne "hibridne" policijsko-obveščevalne institucije, informacije se bolj prosto izmenjujejo med obema vrstama organov in informacije, ki so jih zbrale obveščevalne agencije, so uporabljane na različne načine, ki so prikazni v članku, tudi v kazenskih postopkih. Teza članka je, da impulzivno odpravljanje organizacijskih in funkcionalnih meja med tema dvema vrstama represivnih organov ni prava rešitev za pomirjanje strahov pred terorizmom in resno čezmejeno kriminaliteto. Tajni ali drugače občutljivi podatki bi morali biti v kazenskem postopku uporabljeni na način, ki bi omogočal tehtanje različnih pravic, sorazmernost med potrebo države po obveščevalni dejavnosti na eni strani in pravico obrambe do seznanjenosti z obtožujočimi podatki in pravico do navzkrižnega zaslišanja sovražnih prič v kazenskem postopku na drugi strani. Predstavljena je relevantna judikatatura Evropskega sodišča za človekove pravice in Ustavnega sodišča RS in pojasnjen nov model "minimizacijskega postopka", ki bi lahko preprečil takšno "pranje informacij".
		ANG To an ever-increasing extent, law enforcement agencies work with and rely on information obtained and passed to them by intelligence services. However, in comparison to the police, intelligent services face much less regulation or supervision. Contrasting levels of regulation and supervision pose a problem where the institutional and functional borders between intelligence and police agencies are increasingly blurred. For example: new "hybrid" police-intelligence institutions have sprung up; information is freely exchanged between police and intelligence organisations; and information gathered by intelligence agencies is used in criminal proceedings. But an impulsive blurring of organisational boundaries is not a solution to growing fears of terrorism and serious cross-border crime. Secret or sensitive information should be used in a way that balances the need for intelligence gathering with the right of the defence to examine

		incriminating evidence. The article presents the trend through the European Court of Human Rights case law and decisions of the constitutional Court of the Republic of Slovenia in which both courts decide about prerequisites of the "minimisation procedure" fashioned to prevent the "information laundering" in the control and security domain.
	Objavljeno v	UACES student Forum; Journal of contemporary European research; 2013; Vol. 9, no. 1; str. 181-202; Avtorji / Authors: Završnik Aleš
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
3.	COBISS ID	1588302 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Tehnično okrepljen nadzor
		<i>ANG</i> Technically enhanced surveillance
	Opis	<p><i>SLO</i> Tehnične oblike nadzora, ki jih je omogočil razvoj mikroelektronike, podatkovnih zbirk in računalniških mrež, povečujejo nadzor našega vsakdanjega življenja. Elektronske komunikacije so nadzorovane z obvezno hrambo prometnih podatkov v javnih telekomunikacijskih omrežjih, fizično gibanje v obliki videonadzora javnega prostora, delovanje telesa se nadzoruje z napravami, kot so naprave za letališko varnostno preslikovanje. To omogoča doslej neprimerljivo večje možnosti učinkovitega zbiranja osebnih podatkov v podatkovne zbirke in njihovega povezovanja, kar vpliva na temeljne človekove pravice, zlasti načelo enakosti in zasebnosti, ter temeljna načela ureditve zahodnih družb. Domnevno nevtraln nadzorstveno tehnologijo je zato treba analizirati in oceniti z vidika etike, temeljnih človekovih pravic, prava in kriminologije. Tehnologija je politika z drugimi sredstvi in nikoli ne vstopa v vrednostno nevtralen družbeni prostor. V kulturnocivilizacijskem prostoru, za katerega je značilna dejanska neenakost v družbeni moči in neenakomerna porazdelitev družbenega bogastva, učinkuje kot sredstvo poglobljanja in razširjanja procesov izločanja, vpliva na družbeno enakost, pravičnost in družbeno kohezivnost ter vodi v novo paradigmo preventivne pravičnosti.</p> <p><i>ANG</i> Technical forms of surveillance, enabled by developments in microelectronics, databases and computer networks, have increased the surveillance of our daily life. Communications in public telecommunication networks are tracked by mandatory data retention legislation, physical movement is monitored by video in public places, while bodily functions may be screened by devices such as security body-scanners. This allows agencies to accumulate, preserve and organise data much more efficiently, creating sensitive personal data databases and using tools such as "data mining" to combine and cross-reference information from formerly separate sources. The impact on fundamental liberties, especially equality and privacy, and on basic principles of democratic liberal societies, has consequently been profound. New surveillance technologies purport to be neutral, but it is necessary to analyse them from ethical, legal, human rights and criminological perspectives. For technology is inescapably political in its uses. By protecting environments characterised by social, political and economic inequalities it can reinforce the conditions already at work there, to the detriment of social equality, justice and social cohesion and by generating a new pre-emptive justice paradigm.</p>
	Objavljeno v	GV Založba; Dnevi slovenskih pravnikov 2012 11. in 12. oktobra, Portorož; Podjetje in delo; 2012; 38, [št.] 6/7; str. 1561-1573; Avtorji / Authors: Završnik Aleš
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci
4.	COBISS ID	12013137 Vir: COBISS.SI
	Naslov	<i>SLO</i> Nadzor v prometu in v potrošnji
		<i>ANG</i> Traffic and consumer surveillance

	Opis	SLO	Prispevek analizira, primerja in kritično vrednoti domeno nadzorovanja prometa in njegove kritične infrastrukture, letališč in cestnega sveta (videonadzor, plačevanje cestnin, iniciativa vgradnje sistema eCall za avtomatične nujne klice v vozila) ter domeno nadzora potrošnikov (programi »zvestih« kupcev, elektronskih plačilnih sistemov s pametnimi karticami, nadzor RFID v zabaviščih in rekreacijskih centrih). Prikaže različne legitimacije, interese in motive posamičnih domen nadzora, ki služijo tudi ciljem kazenskega pregona, hkrati pa jih izvajajo zasebni subjekti.
		ANG	The paper analyses, compares and critically evaluates traffic surveillance and traffic critical infrastructure. It focuses on airports and road traffic with technologies such as video surveillance, road taxations, eCall initiative with the purpose to bring rapid assistance to motorists involved in a collision anywhere in the European Union. It shows increasing consumer surveillance with programmes of loyalty cards, smart card systems and RFID surveillance in recreation centres and amusement parks. The paper shows the legitimisations and rationale behind the surveillance systems, interests and motives of private surveillance subjects in the selected surveillance domains that also serve the interests of crime control.
	Objavljeno v	GV založba; Zbornik; 2011; Str. 133-137; Avtorji / Authors: Završnik Aleš	
	Tipologija	1.08 Objavljeni znanstveni prispevek na konferenci	
5.	COBISS ID	1655630	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Ali naj bo kibernetško nadlegovanje kriminalizirano?
		ANG	Should cyberbullying be criminalized?
	Opis	SLO	Medtem ko splošna javnost ni pozivala k spremembi zakonov, da bi preprečili in kaznovali tradicionalne oblike vrstniškega nasilja, je veliko pozivov naj se spremenijo zakoni glede kibernetškega vrstniškega nasilja. Temu razkoraku botruje več razlogov. Kibernetški prostor ne pozna geografskih meja, čeprav so bili zakoni tradicionalno osnovani ravno na spoštovanju teh meja. Večina zakonodaje je bilo oblikovane pred razmahom interneta za off-line okolje, z ozirom na oprijemljive dokaze, ki so v središču regulacije subjektov odkrivanja in pregona kaznivih dejanj. To povzroča težave pri uporabi obstoječe zakonodaje za primere kibernetškega vrstniškega nasilja. Obstaja tudi diskusija med tistimi, ki priporočajo več regulacije in nadzora na eni strani in tistimi, ki verjamejo, da Internet ne bi smel biti cenzuriran na drugi strani. Živeti želijo v »svobodnem svetu«, kjer vsaka nevšečnost še ni kaznivo dejanje. Kljub temu, da je po množičnih pobojih na šolah v poznih 90. letih v ZDA in analizah, ki so sledile, o tem, da so bili storilci teh pobojev žrtve vrstniškega nasilja (Limber & Small, 2003) in so nekatere zvezne države v ZDA že sprejele specialno zakonodajo in na različne načine kriminalizirale kibernetške oblike vrstniškega nasilja (Snakenborg, Van Acker, & Gable, 2011), vendarle v številnih državah obstaja zadržanost pri sprejemanju posebne kazenske zakonodaje za kibernetško vrstniško nasilje. Obstaja razprava o tem, ali želimo kriminalizirati otroke ali naj kibernetško vrstniško nasilje obravnavamo kot disciplinski prestopok v okviru šole, kjer so v ospredju nekažnivalni pristopi za večjo ozaveščenost mladih. Nekateri raziskovalci trdijo, da so izobraževalni ukrepi najbolj učinkovit način reagiranja na kibernetško vrstniško nasilje, a da imajo včasih šibke preventivne učinke, ker jim manjka odvračalni učinek, kakršnega imajo zakoni, ki prepovedujejo in kaznujejo takšne oblike vedenja (King, 2010).
			While the general public has not called for changing laws to prevent and punish students who bully face-to-face, there have been many calls for the laws to change concerning cyberbullying in youth populations. There could be many reasons for this. Cyberspace does not recognize geographical boundaries yet the law has traditionally been based on these boundaries.

		<p>Most laws were also tailored before the Internet's widespread use and for the off-line environment, with tangible evidence being the centre of regulation of law enforcement agencies' activities. This creates problems in applying the law to cyberbullying. There is also continuing tension between those who advise more regulation and control and those who believe that the Internet should remain censorship free. Many want to live in a "free world" in which not every annoyance is prohibited by criminal law. Although after the shootings at several high schools in the late 1990s in the U.S., and the subsequent reports that the perpetrators of these shootings had felt bullied by their peers, (Limber & Small, 2003) some U.S. states have already enacted legislation to make cyberbullying either a crime or at least a misdemeanour (Snakenborg, Van Acker, & Gable, 2011). But generally there is a reluctance to pass special laws to criminalise cyberbullying in most of the countries. Additionally, there is a debate whether we want to criminalise children or should cyberbullying be considered a disciplinary matter to be dealt with in schools using non-punitive approaches to educate our youth. Some researchers argue that educational measures may be the most effective way to respond to cyberbullying but may sometimes fail in preventing incidents as they lack the stronger deterrent effect of cyberbullying laws that prohibit and punish such behaviour (King, 2010).</p>
Objavljeno v		Psychology Press; Cyberbullying through the new media; 2013; str. 65-82; Avtorji / Authors: Campbell Marilyn, Završnik Aleš
Tipologija	1.16	Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji

7. Najpomembnejši družbeno-ekonomski rezultati projektne skupine⁶

	Družbeno-ekonomski dosežek	
1.	COBISS ID	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<p><i>SLO</i> Organizacija mednarodne znanstvene konference "Spy in the Sky: Regulatory issues of drones and unmanned aerial systems"</p> <p><i>ANG</i> Organizer of international scientific conference "Spy in the Sky: Regulatory issues of drones and unmanned aerial systems"</p>
	Opis	<p><i>SLO</i> Aleš Završnik je bil vodja programskega in organizacijskega odbora mednarodne znanstvene konference "Spy in the Sky: Regulatory issues of drones and unmanned aerial systems", Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, 23.-24. maj 2013, Ljubljana.</p> <p>Referati na konferenci bodo objavljeni v knjigi pri založbi Springer, urednik Završnik, ki bo izšla konec leta 2014 v skladu s podpisanim »Publishing Agreement«. Na konferenci je bila podeljena nagrada za najboljšo fotografijo študentskega foto natečaja »Kdo vas opazuje?«.</p> <p>Konferenca je imela velik odmev v splošni javnosti, npr. RTV Slovenija 1 je objavila prispevek z udeleženci konference v osrednjem TV Dnevniku (URL: http://ava.rtvlo.si/predvajaj/o-zakonitosti- napadov-z-brezpilotnimi-letali/ava2.167277345/; časopis Dnevnik je objavil intervju s plenarnim govornikom na konferenci profesorjem Pablo Mendes de Leonom, direktorjem Mednarodnega inštituta za letalsko in vesoljsko pravo Univerze v Leidnu (URL: http://www.dnevnik.si/ljudje/prof-pablo-mendes-de-leon).</p> <p>Aleš Završnik was a chair of the programme and organizing committee of the International scientific conference "Spy in the Sky: Regulatory issues of drones and unmanned aerial systems", organised at the Faculty of Law, University of Ljubljana, May 23-24, 2013, Ljubljana.</p>

		<p>The papers presented at the conference will be published in an edited book by the Springer publishing house at the end of 2014 according to the signed Publishing agreement. The Student Photography Contest "Who is watching you?" ended at the conference with an award ceremony for the best photograph.</p>
	ANG	<p>The conference had a significant impact on raising awareness about new types of surveillance in the general public, e.g. National Television "RTV Slovenija 1" reported about the conference in the central news show "TV Dnevnik" (URL: http://ava.rtvlo.si/predvajaj/o-zakonitosti-napadov-z-brezpilotnimi-letali/ava2.167277345/; and daily newspaper "Dnevnik" published an interview with the plenary speaker Professor Pablo Mendes de Leon, Director of the International Institute of Air and Space Law of Leiden University (URL: http://www.dnevnik.si/ljudje/prof-pablo-mendes-de-leon).</p>
Šifra	B.01	Organizator znanstvenega srečanja
Objavljeno v	URL: http://www.inst-krim.si/index.php?id=193	
Tipologija	3.13	Organiziranje znanstvenih in strokovnih sestankov
2.	COBISS ID	Vir: vpis v poročilo
Naslov	SLO	Mednarodno sodelovanje v COST (European Cooperation in Science and Technology) akcijah
	ANG	International collaboration in COST (European Cooperation in Science and Technology) Actions
Opis	SLO	<p>Aleš Završnik je mednarodno sodeloval v COST Akciji IS0807 »Living in Surveillance Societies«, kot član Upravnega odbora in četrte delovne skupine akcije, april 2009-maj 2013, (http://www.liss-cost.eu/), kar je obsegalo: udeležbo na več sestankih, sodelovanje s tujimi raziskovalci pri pripravi predloga raziskovalnega projekta za Okvirni program 7, pripravo posebne edicije revije »Journal of Contemporary European Research« (avtor izvirnega znanstvenega članka) in izvedbo sestanka 4. delovne skupine.</p> <p>Završnik je začel v času projekta mednarodno sodelovati v COST Akciji TU1203 "Crime Prevention through Urban Design and Planning" kot član Upravnega odbora akcije (http://www.cost.eu/domains_actions/tud/Actions/TU1203) (začetek akcije dec. 2012), katerega del je bila priprava nacionalnega poročila o literaturi na predmetnem področju in poročilo o videonadzoru v Sloveniji (objavljeno bo v Reviji za kriminalistiko in kriminologijo v obliki znanstvenega članka).</p>
	ANG	<p>Aleš Završnik collaborated in COST (European Cooperation in Science and Technology) Action IS0807 »Living in Surveillance Societies« as a Management Committee member and a member of the Fourth Working Group, till May 2013, (http://www.liss-cost.eu/). He attended at several annual meetings, collaborated with European researchers in preparing a research project for the Security call of the Framework Programme 7, organized and contributed a scientific article to special section of the Journal of Contemporary European Research (issue 1, 2013), organized a meeting of the fourth Working Group in Ljubljana.</p> <p>Aleš Završnik started to collaborate in COST Action TU1203 "Crime Prevention through Urban Design and Planning" as a Management Committee member (the action started at the end of 2012). Part of assignments in the project were preparations of the national bibliography report on the subject and drafting a report on video surveillance in Slovenia (to be published separately in Revija za kriminalistiko in kriminologijo).</p>
Šifra	D.01	Vodenje/koordiniranje (mednarodnih in domačih) projektov

	Objavljeno v	URL COST Akcij: - http://www.liss-cost.eu/ , - http://www.cost.eu/domains_actions/tud/Actions/TU1203	
	Tipologija	3.13 Organiziranje znanstvenih in strokovnih sestankov	
3.	COBISS ID		Vir: vpis v poročilo
	Naslov	SLO	Štipendija Norveškega raziskovalnega sveta za gostujočega raziskovalca
		ANG	The Research Council of Norway Visiting researcher grant
	Opis	SLO	Štipendija Norveškega raziskovalnega sveta za Aleša Završnika kot gostujočega raziskovalca v okviru programa mobilnosti Yggdrasil za mednarodne doktorske študente in mlajše raziskovalce za raziskovanje in učenje na Norveškem (stopnja uspešnosti prijav v letu 2011/2012 34 odstotkov) je omogočila gostovanje na Inštitutu za kriminologijo in sociologijo prava Pravne fakultete Univerze v Oslu, dodeljena za projekt »Surveillance and Crime Control« (št. projekta 210792) v času od januarja do junija 2012.
		ANG	Personal mobility grant of the Research Council of Norway »Yggdrasil mobility programme – a young guest and doctoral researchers’ annual scholarship for investigation and learning in Norway« granted by the Research Council of Norway to Aleš Završnik (the success rate of applicants in 2011/2012 was 34 percent) enabled Završnik to visit the Department of Criminology and Sociology of Law at the Faculty of Law University of Oslo. The grant was awarded for the project »Surveillance and Crime Control« (project no. 210792) for the period January – June 2012.
	Šifra	B.05 Gostujoči profesor na inštitutu/univerzi	
	Objavljeno v	URL: http://www.forskningsradet.no/	
	Tipologija	3.14 Predavanje na tuji univerzi	
4.	COBISS ID	1655118	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Vabljen plenarno predavanje na XIII. Letni konferenci Evropskega združenja za kriminologijo (ESC) v Budimpešti, 4.-7. septembra 2013 z naslovom »Surveillance under the rule of law and the rule of financial markets«
		ANG	Invited plenary talk at the XIII. Annual Conference of the European Society of Criminology, Budapest, 4-7 September, 2013 titled »Surveillance under the rule of law and the rule of financial markets«
	Opis	SLO	Tehnološke oblike nadzora, ki jih omogoča razvoj mikroelektronike, podatkovnih zbirk in računalniških mrež, so povečale nadzor naših življenj in sprožile vznik »študij nadzora«. Njihovo središče je »digitaliziran« nadzor, ki omogoča nadzorstvenim subjektom veliko bolj učinkovito pridobivanje, shranjevanje in upravljanje z osebni podatki, ustvarjanje obsežnih podatkovnih zbirk s »podatkovnim rudarjenjem« in spletnim ribarjenjem »(»phishing«), ter z napovednimi računalniškimi programi še napovedovanje bodoče kriminalitete. To je privedlo do legitimnih skrbi o sistematični kršitvah prava, a je spregledalo vlogo, ki jo imajo pri temo finančne institucije in trgi. Nova »v prihodnost usmerjena« orientacija akterjev zagotavljanja varnosti in nadzora (»pre-emptive justice«) namreč ščiti in vzdržuje družbeno okolje, katerega značilnost je že tako velika družbena, politična in ekonomska neenakost, kar gre na račun pravičnosti in družbene kohezivnosti. Referat se osredotoča na aktualni družbeno-ekonomski razvoj v srednji in vzhodni Evropi in pokaže, da je bila post-socialistična tranzicija v smislu sorazmernega in legitimnega družbenega nadzora mešan blagoslov. Poleg znamenj napredka na tem področju, na primer podreditev varnostno-obveščevalnih organov vladavini prava in sprejem zakonodaje o dostopu do informacij javnega značaja, smo pričali številnim znamenjem nasprotnega, na primer sistematičnemu

		izpodkopavanju sposobnosti držav, da uveljavijo vladavino prava, spodletelost modernizacije kazenskoprnega sistema, slabosti pri vzpostavljanju močnih tržnih regulatornih agencij in eroziji zaupanja javnosti v kazenskoprnvi sistem. Referat prikaže kako se sama Evropska unija, v katero so bile usmerjene aspiracije večine prebivalstva v srednji in vzhodni Evropi, premika k nadzorstvenim režimom, ki vzbujajo spomine na avtoritarno preteklost pri narodih, katerih socialistična zgodovina je danes sicer sistematično demonizirana.
	ANG	Technical forms of surveillance, enabled by developments in microelectronics, databases and computer networks, have increased the monitoring of our daily lives and triggered a surge in "surveillance studies". Their central concern has been "digitalised" surveillance that allows agencies to accumulate, preserve and organise data much more efficiently, creating sensitive personal data databases and using tools such as "data mining" for "phishing" expeditions and "predictive software" to forecast crimes yet to be committed. This has led to legitimate concerns about systematic undermining of the rule of law, but has somehow neglected the role played by the rules imposed by the financial markets. New "pre-emptive" orientation in the security and control domain protect environments characterised by social, political and economic inequalities and reinforce the conditions already at work there, to the detriment of social equality, justice and social cohesion. The paper will focus on the contemporary socio-economic developments in Central and Eastern Europe and show that the post-socialist transition has been a mixed blessing in terms of proportionate and legitimate surveillance. Besides signs of progress, e.g. the submission of the intelligence services to the rule of law and adoption of legislation regulating the access to public information, there have been signs of the opposite, e.g. the systematic undermining of the state's abilities to enforce the rule of law, a failure to modernise the criminal justice system, a failure in establishing strong market regulatory agencies and erosion of public trust in the criminal justice system. The paper will try to show how the European Union itself, which Central and Eastern European countries aspired to join, has moved towards surveillance regimes that stir authoritarian memories in nations whose socialist past is being systematically demonised.
	Šifra	B.04 Vabljen predavanje
	Objavljeno v	[s. n.]; Beyond "punitiveness"; 2013; 1 str.; Avtorji / Authors: Završnik Aleš
	Tipologija	1.12 Objavljeni povzetek znanstvenega prispevka na konferenci
5.	COBISS ID	Vir: vpis v poročilo
	Naslov	<p>SLO Član uredništva mednarodne revije "Masaryk University Journal of Law and Technology" in član programskega odbora mednarodnih konferenc »Cyberspace2011«, »Cyberspace2012«, »Cyberspace2013«, Masarykova univerza, Brno, Češka.</p> <p>ANG Member of the Editorial Board of the international journal "Masaryk University Journal of Law and Technology" and Programme Committee member of the international conferences »Cyberspace2011«, »Cyberspace2012« and »Cyberspace2013«, Masaryk University, Brno, Czech Republic.</p>
		Član uredniškega odbora »Masaryk University Journal of Law and Technology« (2010-). Brno: Masaryk University, Faculty of Law. ISSN 1802-5951. Delo je obsegalo recenzije člankov in pripravljalnega gradiva za indeksiranje revije v bazah znanstvenih revij (npr. za IBZ Degruyter indeks). (C.04 Uredništvo mednarodne revije)

Opis	SLO	<p>Članstvo v programskem odboru konference »Cyberspace 2011«, »Cyberspace 2012« in »Cyberspace 2013« je obsegalo oblikovanje in vodenje sekcij o kibernetiki kriminaliteti in kibernetičnem nadzoru (vključno z recenzijo povzetkov pred konferenco ipd. pripravljala dela). Objava na: http://cyberspace.muni.cz/search.php?rsvelikost=uvod&rstext=all-phpRSall&rstema=10&stromhlmenu=10 (D.03 Članstvo v tujih/mednarodnih odborih/komitejih)</p> <p>Predavanja na teh konferencah », Masarykove univerze v Brnu, Češka republika, npr. na konferenci »Cybespace 2012« z naslovom »Upor in kritika nadzoru«, Pravna fakulteta, Masarykova univerza, Brno, 2012. (B.03 Referat na mednarodni znanstveni konferenci)</p>
	ANG	<p>Member of the Editorial Board of the »Masaryk University Journal of Law and Technology« (since 2010). Brno: Masaryk University, Faculty of Law. ISSN 1802-5951. The engagement encompassed peer-review of articles submitted to the journal and other preparatory tasks in a submitting journal to the scientific indexes (e.g. for the IBZ Degruyter index). (C.04 Editorial board of an international magazine)</p> <p>Membership in the Scientific Committee of the conferences »Cyberspace 2011«, »Cyberspace 2012« and »Cyberspace 2013« that precede annual editions of the »Masaryk University Journal of Law and Technology«. The engagement encompassed the preparation of sections on cybercrime and introduction of a new section on internet surveillance; reviewing of paper proposals and chairing the sections. Published at: http://cyberspace.muni.cz/search.php?rsvelikost=uvod&rstext=all-phpRSall&rstema=10&stromhlmenu=10 (D.03 Membership in foreign/international boards/committees)</p> <p>Giving lectures at the Cyberspace conferences at the Faculty of Law, Masaryk University Brno, e.g. a contribution of a paper »Resistance and critique of surveillance« at the 10th International conference Cyberspace 2012, 30 November - 1 December 2012, Masaryk University, Brno. Brno, 2012. [COBISS.SI-ID 1599566]. (B.03 Paper at an international scientific conference)</p>
Šifra	C.04	Uredništvo mednarodne revije
Objavljeno v	URL: http://mujlt.law.muni.cz/about	
Tipologija	3.16	Vabljen predavanje na konferenci brez natisa

8. Drugi pomembni rezultati projektne skupine^Z

Članki (Pravna praksa):

1. Vohun na nebu. 32(21): 27-28.
2. iAnonimnost. 32(44): 33.
3. Krimigracije. 32(46): 3.
4. Policijski "trojanci". 32(49/50): 41.
5. Povratni nadzor. 31(3): 3.
6. "Metapodatki". 33(5): 33.
7. Veliki podatki. 32(7/8): 41.
8. Algoritmi v policiji. 32(13): 33.
9. Kategorični sum. 32(24/25): 41.
10. Postsnowdnovski tajni nadzor. 32(31/32): 37.
11. Troti in kolibriji. 31(4): 33.
12. Hektivizem. 31(27): 33.
13. Hudodelska podjetja. 31(34): 33.
14. Pazi, radar!. 31(46): 33.
15. Vigilantizem. 30(30/31): 41.

16. Špijonaža 2.0. 30(48): 33.
17. Inovativnost v kaznovanju, 30(5), str. II-VIII.

Znanstveni prispevki na konferenci (dodatnih 7):

1. Drones, resistance and counter-surveillance, Spy in the sky, 23.-24. maj, 2013, PF UL, Ljubljana.
2. Blurring the line between law enforcement and intelligence in Central and Eastern Europe, University of Amsterdam, 4.-5. marec 2013, Amsterdam.
3. Odnos javnosti do zasebnosti v Sloveniji, 6. konferenca kazenskega prava in kriminologije, 21. in 22. nov. 2013, Čatež.
4. Surveillance in Central and East European countries, 11th Annual Conference of the ESC, Vilna, 2011.
5. Nadzorovanje v vsakdanjem življenju, 5. Etični forum informacijske družbe, Državni svet, Ljubljana, 17. maj 2013.
6. Avtomatizirani tehnični nadzor, Nacionalna kriminološka konferenca, 15. september 2011, PF UL, Ljubljana.
7. Kriminalitet i informacijska tehnologija, X. Savjetovanje iz krivičnoppravne oblasti, Neum, BiH, 9.-11. junij 2011.

Strokovno delo

1. Član vladne skupine za pripravo »Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete 2012-2016«
2. Član« Strokovnega sveta za sodobno pravosodje« pri Ministrstvu za pravosodje in javno upravo RS
3. Član Sveta Centra za varnejši internet, Projekt Safe-si

Bilateralno znanstvenoraziskovalno sodelovanje med RS in Norveško 2011–2012. Predavanje na Univerzi v Oslu, 23.5.2012.

Obveščanje javnosti: objavljenih več kot 100 raziskovalnihotic na spletni strani RO.

9. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine⁸

9.1. Pomen za razvoj znanosti⁹

SLO

Raziskovalni projekt je razširil in okrepil vlogo slovenske znanosti na področju kriminologije študij nadzorovanja. Gradil je na spoznanjih obstoječih raziskav in programov izvedenih v anglo-ameriškem krogu, zlasti v Veliki Britaniji in Kanadi, njegova dodana vrednost pa je bila analiza izbranih domen nadzora v državah srednje in vzhodne Evrope, posebej Slovenije, kar doslej še ni bilo opravljeno. S tem je konsolidiral znanstvena spoznanja nadzorstvenih študij hkrati pa prikazal nacionalne oziroma regijske specifičnosti, kar omogoča nadaljnji razvoj nadzorstvenih študij (zlasti primerjalne študije in akademske sinergije v bodočih projektih).

Vloga slovenske znanosti se je okrepila preko poglobljenega sodelovanja v obstoječih mednarodnih mrežah raziskovalcev, posebej članstva vodje projekta v mreži COST Akcije Living in Surveillance Societies in v mreži COST Akcije Crime Prevention through Urban Design and Planning, kar je vodilo do sodelovanja pri skupni prijavi na evropske razpise, skupne organizacije znanstvenega dogodka v Ljubljani, skupnih publikacij, zlasti pri izvirnih znanstvenih člankov v tujem jeziku in poglavja pri uveljavljeni mednarodni založbi (npr. Springer, Psychology Press).

V skladu z interdisciplinarnostjo je imel raziskovalni projekt pomen za več znanstvenih področij:

pomen za kriminologijo: slovenska kriminologija je s projektom vstopila na novo multidisciplinarno področje »študij nadzora« (angl. surveillance studies), ki se je v zadnjem desetletju razvilo v posebno raziskovalno področje;

pomen za pravo: posebej kazensko pravo, ustavno pravo in filozofijo kazenskega prava, saj je bil cilj ugotoviti vpliv in učinke nadzornih sistemov na človekove pravice in svoboščine;

pomen za sociologijo in varnostne vede: študije nadzora so multidisciplinarne, zato je projekt prispeva k razvoju sociologije, politologije in varnostnih ved.

Doprinos k študijem nadzora se kaže na več nivojih:

(a) posamične tehnologije nadzora (prva raven): podane so bile ugotovitve na najbolj konkretni ravni tehnologij in njihove pravne regulacije, npr. presoja uporabe IMSI-lovilcev s strani policije;

(b) izbrane nadzorstvene domene (druga raven): analiza tehnološko okrepljenega nadzora znotraj nadzorstvene domene je omogočala podati oceno o kvaliteti, kvantiteti, trendih in drugih dimenzijah nadzora v posamični domeni (npr. v domeni nadzora javnih telekomunikacijskih omrežij je bila ugotovljeno kako nadzor spreminja zaupanje v on-line transakcije);

(c) nadzor v posamičnih državah in v regiji (tretja raven): ugotovitve o nadzoru se nanašajo na posamične države in zgodovinske primerjave, zato so bile podane ocene o nadzoru in spoštovanju temeljnih človekovih pravic v regiji.

Akademski rezultati obsegajo soavtorstvo monografije (Springer, 2012), soavtorstvo poglavja v monografiji (Psychology Press, 2013) in osnutek znanstvene monografije (Ashgate, 2014) vse pri uveljavljeni mednarodni založbi, izvorni znanstveni članek v reviji indeksirani v Scopus, več strokovnih in poljudnih člankov (16) in predstavitve na mednarodnih znanstvenih dogodkih (11). Z organizacijo mednarodne znanstvene konference o tematiki regulacije brezpilotnih sistemov, je slovenska znanost dobila mednarodni odmev, saj je bila prva takšna konferenca z vidika študij nadzora na svetu. Raziskovalni projekt je uvrstil slovensko znanost na zemljevid držav, ki vlagajo v znanost na področju ugotavljanja in preprečevanja posledic povečanega nadzora in družbenih in regulatornih posledic novih informacijskih tehnologij.

Projekt je omogočil prenos znanja v programe visokošolskega izobraževanja o posledicah tehnično okrepljenega nadzora na dveh domačih univerzah in Univerzi v Oslu, saj so bili akademski rezultati predstavljeni na magistrski in doktorski stopnji študija kazenskega prava, kriminologije in varnostnih ved.

ANG

The research project consolidated and deepened knowledge of criminology and contemporary surveillance studies. It built upon studies carried out for the most part in the Anglo-American milieu and complemented the current state of advanced research by identifying, analysing and evaluating the selected surveillance domains as they have developed in the selected east and central European countries. Through the specialised elements of its topic, and geographical area of research, the project demonstrated national and regional particularities and made possible further comparative studies and academic synergies.

The project did much to enhance the role of Slovenian science in the existing international research networks. It greatly aided the post-doctoral candidate in his task of co-operating with other surveillance specialists within the European Cooperation in Science and Technology Action "Living in Surveillance Societies" and COST Action "Crime Prevention through Urban Design and Planning". The collaboration led to submitting new research project to the Framework Programme 7 tenders, to organising international scientific events in Ljubljana, to publishing special edition of a peer-reviewed journal and publishing chapters in the so called acknowledged international publishing houses, e.g. Springer, Psychology Press.

The interdisciplinary nature of the project led to it having impact on several scientific fields including:

(a) Criminology: The results obtained via the geographical focus elaborated in the project supplemented the current state of research on technologically enhanced surveillance practices (TESPs).

(b) Legal science, in particular criminal law, constitutional law and philosophy of law: since the objective was to determine the impact and effects of surveillance systems on human rights and freedoms, the project has strong implications for criminal and constitutional law; its focus on the analysis of the profound ethical consequences TESP have for daily civic life impacted on philosophy of law.

(c) Sociology and Security studies: the project focused on the sociological implications of surveillance, such as social sorting, and since contemporary surveillance technologies are

commonly justified by the part they can play in preventing and detecting criminal acts, the project contributed to the development of security studies.

The project yielded both concrete data on and fresh descriptive models for:

- (a) Individual surveillance technologies: the project identified, analyzed and evaluated regulation of concrete surveillance technologies, e.g. the police use of IMSI-catchers.
- (b) Selected surveillance domains: analysis of TESP's within the selected surveillance domains allowed assessment of the quality, quantity, trends and other dimensions of surveillance in a particular surveillance domain (e.g. impact of public perception of data retention on trust in on-line communication).
- (c) The state of surveillance in individual countries and the East and Central European region as a whole.

Academic results comprise a co-authored monograph (Springer, 2012), a chapter (Psychology Press, 2013) and a draft of scientific monograph on surveillance (Ashgate, 2014) published by the acknowledged international publishing houses; a scientific article published in Scopus-rated journal; short professional articles (16) and eleven contributions at scientific events. The organisation of the final conference on drones placed the Slovenian research community at the centre of the European surveillance studies field. The project placed Slovenian science on the map of countries that are conscious of profound impacts that new information technologies may have on surveillance and what societal and regulatory challenges they pose.

The project's results constituted an integral part of current master and doctoral programs on which the post-doctoral candidate lectured, i. e. at two national universities and the University of Oslo.

9.2. Pomen za razvoj Slovenije¹⁰

SLO

Dolgoročni pomen raziskovalnega projekta je bil zagotoviti sorazmerno uporabo nadzorstvenih tehnologij v različnih domenah nadzora. Ker se je raziskovalni projekt nanašal na nadzorstvene tehnologije v srednji in vzhodni Evropi, je s tem prispeval k dolgoročnim ciljem ne le slovenske, temveč tudi v evropske družbe.

Glavne dimenzije projekta so imele neposredni in posredni pomen za družbeni razvoj, saj projekt omogoča: (a) razvoj in uporabo bolj učinkovitih nadzornih sistemov za preprečevanje, odkrivanje in pregon storilcev kaznivih dejanj, kar bo povečalo varnost pred kriminaliteto; (b) manjše družbene stroške nadzornih sistemov, kar bo vodilo v večjo družbeno enakost in kohezivnost, in (c) večjo varnost državljanov pred nesorazmerni posegi države in podjetij v sfero njihovega zasebnega delovanja.

Zmanjševanje škode tehnično okrepljenega nadzora je bilo izvedeno preko: (a) izboljšane znanosti in izobraževanja (npr. nove monografije, znanstvenih in strokovnih člankov); (b) boljšega upravljanja družbe, ki bo upoštevalo stroške in koristi nadzornih sistemov; (c) večje zavesti javnosti o sodobnih oblikah tehnično okrepljenega nadzora, kar projekt dosega z akademskimi in neakademski rezultati; (č) analize tehnologij, ki bo zasnovana na način, da prepreči grožnje zasebnosti.

Izboljšana družbena politika

Cilj projekta je bil identificirati deležnike tehnično okrepljenega nadzora in jih pritegniti k sodelovanju k več partnerski in več nivojski (pravni, sociološki, tehnični) regulaciji.

Deležniki tehnično okrepljenega nadzora so pridobili dobili prve povratne informacije o vplivu tehnologije na uresničevanje temeljnih pravic in svoboščin in učinkovitost sistemov za preprečevanje, odkrivanje in pregon storilcev kaznivih dejanj. Akademski rezultati so pokazali na najbolj pereče slabosti obstoječih nadzorstvenih tehnologij in praks, npr. novele ZKP-M o policijskem on-line preiskovanju. Pravni odločevalci, kot so policija, ministrstva, pristojna za pravosodje in notranje zadeve, so dobili tudi vpogled v odnos javnosti do posamičnih nadzornih tehnologij, poslovni subjekti pa tudi vpogled v stališča javnosti do poslovnih praks, ki vplivajo na

zasebnost.

Projekt je prispeval k izboljšanju kriminalitetne politike s tem, ko je raziskal konkreten vpliv izbranih informacijskih tehnologij na spoštovanje temeljnih človekovih pravic v kazenskih postopkih. To je dosegel na več načinov, npr. z organizacijo konference, na kateri so mnenje soočili predstavniki Policije in Informacijskega pooblaščenca, s publiciranjem o bolj učinkoviti in na spoštovanju človekovih pravic zasnovani regulaciji tehničnega nadzora.

Ugotovitve projekta so uporabne tudi za druge pristojne snovalce družbenih politik, posebej šolske politike, politike varovanja osebnih podatkov s strani podjetij.

Izboljšani tehnološki razvoj

Projekt je identificiral deležnike tehnično okrepljenega nadzora in omogočil njihovo povezovanje. K sodelovanju je pritegnil predstavnike industrije, na primer proizvajalcev brezpilotnih sistemov, in predstavnike domačih in evropskih regulatorjev, na primer Eurocontrol. Prispeval je h krepitvi starih in nastanku novih mrež deležnikov, ne le povezovanje domačih raziskovalcev s tujimi in povezovanje raziskovalcev različnih znanstvenih ved, temveč tudi raziskovalce s predstavniki industrije.

Dolgoročen pomen projekta za gospodarstvo se kaže v podpori pri vzpostavljanju bolj inovativnega gospodarskega razvoja. Večje zaupanje in hkrati varnost tehnologij dolgoročno omogoča večjo podjetniško aktivnost na področju razvoja modernih tehnologij.

Povečana zavest o nadzorstveni družbi

Zavest javnosti o intenziviranem tehničnem nadzoru je projekt povečal s spodbujanjem javne diskusije, preko za javnost brezplačne mednarodne znanstvene konference, posebno spletno stranjo RO z novostmi na predmetnem področju, s študentskim fotografskim natečajem o sodobnih oblikah nadzora in z intervjuji za sredstva javnega obveščanja.

ANG

Long-term impact of the research project was to contribute to the development and use of surveillance technologies more attuned to respecting civil liberties and minimising social costs of their use in the selected surveillance domains in the selected central and east European countries. The project thus contributed to the long-term development of not only Slovenian, but also European society at large.

The central dimensions of the research project had direct short and long-term impacts on the economy and society. The goal was to demonstrate that it is necessary to outlaw surveillance technologies (a) that are not effective in preventing, detecting and prosecuting crime, (b) that cause substantial social harm, and (c) disproportionately affect fundamental human rights.

The goal of reducing cost of technically-enhanced surveillance were achieved through four different strategies: (a) Enhanced scientific knowledge and education by consolidating and deepening knowledge with academic outputs and integrating research findings into university programmes; (b) Inclusive policy making that builds upon a multi-stakeholder approach and recognises costs and benefits of surveillance systems; (c) Greater public awareness of the impact of enhanced surveillance on civil liberties by academic and non-academic channels; (d) Technology analysis by providing comments on technology design (privacy by design).

Improved social policy

The project identified the stakeholders of technically-enhanced surveillance and offered a platform for cooperation.

At the short-term, stakeholders received first feedback on the effects of surveillance technologies on fundamental human rights and liberties and the effectiveness of surveillance systems for the prevention, detection and prosecution of crime. Academic outputs revealed the most pervasive surveillance technologies and practices, e.g. amendments to Slovenian criminal procedure act (ZKP-M) on police digital investigation powers. Stakeholders, such as police and

ministry of justice, received insights into public perceptions of new surveillance technologies, while businesses received insights into public perceptions of their business models affecting clients' privacy.

The project contributed to a more informed crime policy. It achieved its goal by researching the concrete impacts of surveillance technologies on fundamental human rights and liberties in criminal procedure. This was achieved through many outputs. For instance, police and DPA were given floor to exchange their views on how to balance issues of human rights and civil liberties alongside purely technological concerns when applying surveillance systems for use in the field of crime control.

The potential impact of the project on social policy may be seen in its relevance for other social policies, e.g. school safety and personal data protection policies.

Enhanced technological innovation

The project advocated the idea that the crime policy decision-makers and the surveillance industry must work together in order to balance human rights and civil liberty issues alongside purely technological priorities when developing surveillance systems. Inviting the stakeholders to cooperate at the conference helped achieve this goal. For instance, UAVs industry gained an insight into the impact their products and services are having. The project fostered existing networks, e.g. collaboration in COST Actions, and developed new networks of stakeholders. This innovative approach elevated trust in surveillance technologies and encouraged economic growth in the long term.

Enhanced awareness on surveillance society

By generating public discussion and with the help of a special webpage dedicated to news related to the latest surveillance developments, and finally, with a photography contest and subsequent photo exhibition entitled »Who is watching you?« the project increased awareness on technologically-enhanced surveillance.

**10. Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite, katerega od navedenih ciljev ste si zastavili pri projektu, katere konkretne rezultate ste dosegli in v kakšni meri so doseženi rezultati uporabljeni**

Cilj		
F.01	Pridobitev novih praktičnih znanj, informacij in veščin	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.02	Pridobitev novih znanstvenih spoznanj	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.03	Večja usposobljenost raziskovalno-razvojnega osebja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.04	Dvig tehnološke ravni	
	Zastavljen cilj	

		☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.05	Sposobnost za začetek novega tehnološkega razvoja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.06	Razvoj novega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.07	Izboljšanje obstoječega izdelka	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.08	Razvoj in izdelava prototipa	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.09	Razvoj novega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.10	Izboljšanje obstoječega tehnološkega procesa oz. tehnologije	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.11	Razvoj nove storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.12	Izboljšanje obstoječe storitve	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.13	Razvoj novih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.14	Izboljšanje obstoječih proizvodnih metod in instrumentov oz. proizvodnih procesov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.15	Razvoj novega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.16	Izboljšanje obstoječega informacijskega sistema/podatkovnih baz	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.17	Prenos obstoječih tehnologij, znanj, metod in postopkov v prakso	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.18	Posredovanje novih znanj neposrednim uporabnikom (seminarji, forumi, konference)	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.19	Znanje, ki vodi k ustanovitvi novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.20	Ustanovitev novega podjetja ("spin off")	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.21	Razvoj novih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE

	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.22	Izboljšanje obstoječih zdravstvenih/diagnostičnih metod/postopkov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.23	Razvoj novih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.24	Izboljšanje obstoječih sistemskih, normativnih, programskih in metodoloških rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.25	Razvoj novih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.26	Izboljšanje obstoječih organizacijskih in upravljavskih rešitev	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.27	Prispevek k ohranjanju/varovanje naravne in kulturne dediščine	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.28	Priprava/organizacija razstave	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.29	Prispevek k razvoju nacionalne kulturne identitete	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

F.30	Strokovna ocena stanja	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.31	Razvoj standardov	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.32	Mednarodni patent	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.33	Patent v Sloveniji	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.34	Svetovalna dejavnost	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>
F.35	Drugo	
	Zastavljen cilj	☐ DA ☐ NE
	Rezultat	<input type="text"/>
	Uporaba rezultatov	<input type="text"/>

Komentar

11.Samo za aplikativne projekte in podoktorske projekte iz gospodarstva!
Označite potencialne vplive oziroma učinke vaših rezultatov na navedena področja

	Vpliv	Ni vpliva	Majhen vpliv	Srednji vpliv	Velik vpliv	
G.01	Razvoj visokošolskega izobraževanja					
G.01.01.	Razvoj dodiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.02.	Razvoj podiplomskega izobraževanja	☐	☐	☐	☐	
G.01.03.	Drugo: <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	
G.02	Gospodarski razvoj					
G.02.01	Razširitev ponudbe novih	☐	☐	☐	☐	

	izdelkov/storitev na trgu					
G.02.02.	Širitev obstoječih trgov	☐	☐	☐	☐	
G.02.03.	Znižanje stroškov proizvodnje	☐	☐	☐	☐	
G.02.04.	Zmanjšanje porabe materialov in energije	☐	☐	☐	☐	
G.02.05.	Razširitev področja dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.02.06.	Večja konkurenčna sposobnost	☐	☐	☐	☐	
G.02.07.	Večji delež izvoza	☐	☐	☐	☐	
G.02.08.	Povečanje dobička	☐	☐	☐	☐	
G.02.09.	Nova delovna mesta	☐	☐	☐	☐	
G.02.10.	Dvig izobrazbene strukture zaposlenih	☐	☐	☐	☐	
G.02.11.	Nov investicijski zagon	☐	☐	☐	☐	
G.02.12.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.03	Tehnološki razvoj					
G.03.01.	Tehnološka razširitev/posodobitev dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.02.	Tehnološko prestrukturiranje dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.03.03.	Uvajanje novih tehnologij	☐	☐	☐	☐	
G.03.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.04	Družbeni razvoj					
G.04.01	Dvig kvalitete življenja	☐	☐	☐	☐	
G.04.02.	Izboljšanje vodenja in upravljanja	☐	☐	☐	☐	
G.04.03.	Izboljšanje delovanja administracije in javne uprave	☐	☐	☐	☐	
G.04.04.	Razvoj socialnih dejavnosti	☐	☐	☐	☐	
G.04.05.	Razvoj civilne družbe	☐	☐	☐	☐	
G.04.06.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.05.	Ohranjanje in razvoj nacionalne naravne in kulturne dediščine in identitete					
G.06.	Varovanje okolja in trajnostni razvoj					
G.07	Razvoj družbene infrastrukture					
G.07.01.	Informacijsko-komunikacijska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.02.	Prometna infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.03.	Energetska infrastruktura	☐	☐	☐	☐	
G.07.04.	Drugo:	☐	☐	☐	☐	
G.08.	Varovanje zdravja in razvoj zdravstvenega varstva					
G.09.	Drugo:					

Komentar

--

12. Pomen raziskovanja za sofinancerje¹¹

	Sofinancer		
1.	Naziv		
	Naslov		
	Vrednost sofinanciranja za celotno obdobje trajanja projekta je znašala:		EUR
	Odstotek od utemeljenih stroškov projekta:		%
	Najpomembnejši rezultati raziskovanja za sofinancerja		Šifra
		1.	
		2.	
		3.	
	4.		
	5.		
	Komentar		
	Ocena		

13. Izjemni dosežek v letu 2013¹²

13.1. Izjemni znanstveni dosežek

Izvirni znanstveni članek:

ZAVRŠNIK, Aleš. Blurring the line between law enforcement and intelligence: sharpening the gaze of surveillance?. Journal of contemporary European research, ISSN 1815-347X. <Online ed.>, 2013, vol. 9, no. 1, str. 181-202. [COBISS.SI-ID 1626702]

Članek je izšel v »peer-reviewed« reviji indeksirani v Scopus oz. tematskemu delu številke, ki je rezultat dela v COST Akciji »Living in Surveillance Societies« nekaj mesecev pred enim največjih razkritij o obveščevalnih aktivnostih ameriške agencije za nacionalno varnost NSA. Analizira nevarnosti prehajanja podatkov, ki jih pri svojem delu zberejo obveščevalne službe k drugemu varnostnim organom, saj prve delujejo v bolj ohlapnem pravnem okvirju in imajo podatki, ki jih zberejo, manjšo pravno moč kot podatki, ki jih zbere policija. Teza članka pa je, da te meje med obojimi organi postajajo zabrisane, zato pokaže, kako preprečiti "pranje informacij" med obveščevalnimi in varnostnimi organi.

13.2. Izjemni družbeno-ekonomski dosežek

Vabljen plenarno predavanje na mednarodni znanstveni konferenci:

ZAVRŠNIK, Aleš. Surveillance under the rule of law and the rule of financial markets. V: Eurocrim 2013, 13th Annual Conference of the European Society of Criminology, Budapest, 4-7 September, 2013. Beyond »punitiveness«. Budapest: 2013, 1 str. [COBISS.SI-ID 1655118]

Na plenarnem delu XIII. letnega kongresa Evropskega združenja za kriminologijo je bilo predstavljenih 11 referatov za več kot 1000 udeležencev kongresa. Referat je predstavil knjigo v nastajanju »Surveillance in Central and Eastern Europe« (Ashgate 2014), katere pripravo je omogočil projekt. Prikazal je »nadzorsko-industrijski kompleks«, v katerem sodelujejo vlade in industrija, in spremembe v nadzorstvenih praksah v državah srednje in vzhodne Evrope v času postsocialistične tranzicije. Kljub očitnim znamenjem napredka v postsocialističnih državah, so tu vidni znaki povečevanja nadzora na račun temeljnih človekovih pravic.

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe ocenjevanja ter obdelavo teh podatkov za evidence ARRS
- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino zaključnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Inštitut za kriminologijo pri Pravni
fakulteti v Ljubljani

Aleš Završnik

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana	14.4.2014
-----------	-----------

Oznaka prijave: ARRS-RPROJ-ZP-2014/42

¹ Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

² Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

³ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikost pisave 11) [Nazaj](#)

⁴ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta, napišite obrazložitev. V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikost pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Navedite znanstvene dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'. [Nazaj](#)

⁶ Navedite družbeno-ekonomske dosežke, ki so nastali v okviru tega projekta. Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A" ali A'.

Družbeno-ekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno-ekonomskega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen, izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. prehod mlajših sodelavcev v gospodarstvo na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali ustanovitev podjetja kot rezultat projekta ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁷ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 6 in 7 (npr. ni voden v sistemu COBISS). Največ 2.000 znakov, vključno s presledki. [Nazaj](#)

⁸ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

⁹ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹⁰ Največ 4.000 znakov, vključno s presledki [Nazaj](#)

¹¹ Rubrike izpolnite / prepisite skladno z obrazcem "izjava sofinancerja" <http://www.arrs.gov.si/sl/progproj/rproj/gradivo/>, ki ga mora izpolniti sofinancer. Podpisan obrazec "Izjava sofinancerja" pridobi in hrani nosilna raziskovalna organizacija – izvajalka projekta. [Nazaj](#)

¹² Navedite en izjemni znanstveni dosežek in/ali en izjemni družbeno-ekonomski dosežek raziskovalnega projekta v letu 2013 (največ 1000 znakov, vključno s presledki). Za dosežek pripravite diapozitiv, ki vsebuje sliko ali drugo slikovno gradivo v zvezi z izjemnim dosežkom (velikost pisave najmanj 16, približno pol strani) in opis izjemnega dosežka (velikost pisave 12, približno pol strani). Diapozitiv/-a priložite kot priponko/-i k temu poročilu. Vzorec diapozitiva je objavljen na spletni strani ARRS <http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/>, predstavitev dosežkov za pretekla leta pa so objavljena na spletni strani <http://www.arrs.gov.si/sl/analize/dosez/>. [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-RPROJ-ZP/2014 v1.03
53-72-01-DB-80-84-1B-66-A5-9F-2F-F8-75-EA-D2-D8-2D-29-67-C3

Priloga 1

VEDA

Področje: 5.07 - Kriminologija in socialno delo

Dosežek 1: Izvirni znanstveni članek "Blurring the line between law enforcement and intelligence: Sharpening the gaze of surveillance?"

Vir: <http://www.jcer.net/index.php/jcer/article/view/452>

JC ER JOURNAL OF Contemporary European Research

HOME ABOUT LOG IN REGISTER SEARCH CURRENT ARCHIVES ANNOUNCEMENTS UACES

Home > Vol 9, No 1 (2013) > **Završnik**

Blurring the Line between Law Enforcement and Intelligence: Sharpening the Gaze of Surveillance?
Ales Završnik

Abstract

Organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj v vedno večji meri sodelujejo z obveščevalnimi službami in njihovo delo v vedno večji meri temelji na informacijah zbranih s strani teh služb. Vendar obveščevalne agencije delujejo v bolj ohlapnem pravnem okviru ali pod manjšim nadzorom kot organi odkrivanja in pregona kaznivih dejanj. Institucionalne in funkcionalne meje med tema dvema oblikama organizacij in dejavnosti sicer niso nikoli bile takšne, da bi bila izmenjava informacij povsem nemogoča, vendarle pa razvojne težnje, ki so identificirane v članku, prikažejo premik v povsem nasprotno stran, ki lahko ogrozi temeljne človekove pravice. Nastale so nove skupne "hibridne" policijsko-obveščevalne institucije, informacije se bolj prosto izmenjujejo med obema vrstama organov in informacije, ki so jih zbrale obveščevalne agencije, so uporabljane na različne načine, ki so prikazni v članku, tudi v kazenskih postopkih. Teza članka je, da impulzivno odpravljanje organizacijskih in funkcionalnih meja med tema dvema vrstama represivnih organov ni prava rešitev za pomirjanje strahov pred terorizmom in resno čezmejno kriminaliteto. Tajni ali drugače občutljivi podatki bi morali biti v kazenskem postopku uporabljeni na način, ki bi omogočal tehtanje različnih pravic, sorazmernost med potrebo države po obveščevalni dejavnosti na eni strani in pravico obrambe do seznanjenosti z obtožujočimi podatki in pravico do navzkrižnega zaslišanja sovražnih prič v kazenskem postopku na drugi strani. Predstavljena je relevantna judikatura Evropskega sodišča za človekove pravice in Ustavnega sodišča RS in pojasnjen nov model "minimizacijskega postopka", ki bi lahko preprečil takšno "pranje informacij".

Priloga 2

VEDA

Področje: 5.07 - Kriminologija in socialno delo

Dosežek 2: Vabljen predavanje na XIII. evropski kongres ESC

Vir: <http://www.eurocrim2013.com/>

The screenshot shows the website for the 13th Annual Conference of the ESC (Eurocrim 2013) in Budapest, 4-7 September 2013. The navigation bar includes: Invitation, Conference Organizers, Plenary Speakers / Program, Registration, Supporters/Exhibitors, Hotel Booking, Social programs & Tours, General Information, and Useful Information. The main content area features a collage of images related to the conference, including a group of people, a statue of justice, a large church, and a crowd. A prominent black box with white text reads "Plenary Speakers". Below this, a small portrait of Dr. Aleš Završnik is shown next to his name and the title of his presentation: "SURVEILLANCE UNDER THE RULE OF LAW AND THE RULE OF FINANCIAL MARKETS". A short abstract of his paper is provided, followed by a "read more" link. A "Biography" link is also visible on the right side of the page.

Na plenarnem delu XIII. letnega kongresa Evropskega združenja za kriminologijo (European Society of Criminology) v Budimpešti, 4.-7. septembra 2013, je imel Aleš Završnik vabljen predavanje od skupno 11 plenarnih predavanj za več kot 1000 udeležencev kongresa. V referatu z naslovom "Surveillance under the rule of law and the rule of financial markets" je predstavil izsledke svoje knjige v nastajanju "Surveillance in Central and Eastern Europe: From Dictatorship of the Communist Party to Dictate of the Free Market" (Ashgate 2014). Prikazal je, prvič, kako so se sodobne študije nadzovanja v pretežni meri ukvarjale z novimi oblikami digitalnega nadzora, ki omogoča masovno zbiranje osebnih podatkov in ustvarjanje podatkovnih zbirk občutljivih osebnih podatkov, po katerih je mogoče rudariti za nazaj in analizirati podatke z novimi orodji, kot so napovedni računalniški programi, za predvidevanja v naprej. Študije pa so zanemarile analizo nastajajočega "nadzorsko-industrijskega kompleksa", v katerem sodelujejo vlade in industrija: prve zato, da bi okrepile oblast, druge da bi povečale dobičke. Ta sprega vlad in nadzorstvene industrije je danes tako nevarna kot "vojaško-industrijski kompleks", na katerega je opozarjal Eisenhower. Referat je prikazal, drugič, spremembe v nadzorstvenih praksah v državah srednje in vzhodne Evrope v času postsocialistične tranzicije. Kljub očitnim znamenjem napredka, na primer disciplinskih postopkov znotraj policije, so namreč vidni tudi znaki nasprotnega, na primer razraščanje "nevidnega" digitalnega nadzora obveščevalnih služb.